

**”ERILAISUUS KAI LOI
YHTEENKUULUVUUDEN TUNNETTA.”**

Skoltidens inverkan på tidigare elever i Svenska skolan i Varkaus

Laura Piikki

Kandidatavhandling i svenska

Jyväskylä universitet

Institutionen för språk- och kommunikationsstudier

2019

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Laura Piikki	
Työn nimi ”Erilaisuus kai loi yhteenkuuluvuuden tunnetta.” Skoltidens inverkan på tidigare elever i Svenska skolan i Varkaus	
Oppiaine Ruotsin kieli	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Toukokuu 2019	Sivumäärä 31
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän tutkielman tarkoituksena on tarkastella, millaisia kokemuksia Varkauden ruotsalaisen koulun (Svenska skolan i Varkaus) oppilailla on koulusta ja millainen vaikutus koululla on ollut heidän elämäänsä. Kokemuksien ohella pyrin selvittämään, miten osallistujien kielellinen identiteetti, etninen identiteetti sekä ryhmään kuuluvuus ovat muodostuneet ruotsinkielisen opetuksen myötä.</p> <p>Tutkimukseen osallistui 19 täysi-ikäistä henkilöä, jotka ovat Varkauden ruotsalaisen koulun entisiä oppilaita. Osallistujien kokonaismäärästä yksi on äidinkieleltään ruotsinkielinen, muut suomenkielisiä. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeella, johon vastattiin verkossa. Kysely sisälsi kysymyksiä neljästä eri teemasta: taustatiedot, kielitaito, Svenska skolan i Varkaus ja ruotsin kielen merkitys. Osallistujat saivat täydentää monivalintakysymysten vastauksia, ja heillä oli paljon lisättävää useaan eri teemaan.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittavat, että Varkauden ruotsalaisen koulun oppilaat ovat kokeneet koulunkäynnin mielekkääksi. Osallistujat ovat saaneet koululta erityisesti hyvän kielitaidon sekä monia muita hyödyllisiä elämäntaitoja. Osallistujat kokivat yllättävän vahvaa yhteenkuuluvuutta ruotsalaiseen kouluun ja suomenruotsalaiseen kulttuuriin siitä huolimatta, että heidän asemansa kielivähemmistönä on ollut heikko. Vaikka yhteenkuuluvuus ruotsinkieliseen vähemmistöön koettiin vahvana, on osallistujien ruotsin kielen käyttö nykyään vähäistä ja yli puolet kokee itsensä suomenkieliseksi kaksikielisen, ruotsinkielisen tai suomenruotsalaisen sijaan.</p>	
Asiasanat: språkö, Svenska skolan i Varkaus, språklig identitet, etnisk identitet, språklig tillhörighet, språkgruppsidentitet	
Säilytyspaikka: JYX	

INNEHÅLLET

1	INLEDNING	4
1.1	Syfte	4
1.2	Material	5
1.3	Metod	6
2	TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	7
2.1	Tidigare forskning	7
2.2	Begreppet språkö	8
2.3	Språklig identitet och språkgruppstillhörighet	9
2.4	Andraspråksinlärning	10
3	VARKAUS SOM SVENSK SPRÅKÖ I FINLAND	12
3.1	Varkaus stad och svenska språket	12
3.2	Svenska skolan i Varkaus	13
4	RESULTAT	15
4.1	Språkfärdigheter och språkbruk	15
4.2	Erfarenheter om Svenska skolan i Varkaus	16
4.3	Svenska skolans inverkan på språkgruppsidentitet	17
4.4	Informanternas språkliga identitet	19
5	DISKUSSION	22
	LITTERATUR	24
	BILAGOR	26

1 INLEDNING

Undersökning av de så kallade svenska språköarna i Finland har blivit ett populärt forskningsområde i Finland. Största delen av undersökningarna har gjorts i södra och västra Finland och i andra områden där de största språköarna ligger. Det är ganska naturligt att man inte har undersökt temat i östra Finland eftersom svenska språkets roll där är marginell och det finns få människor som har svenska som modersmål. Speciellt i Savolax är antalet svenskspråkiga litet: bara 0,1 procent av invånarna i norra Savolax har registrerat sig som svenskspråkiga enligt Statistikcentralen (www.tilastokeskus.fi). Det finns ändå vissa orter i Savolax där svenska språket har en betydelsefull roll i samhället.

En av de orter där det finns en svenskspråkig minoritet är Varkaus. Varkaus är en liten stad i norra Savolax i östra Finland. I Varkaus finns det 0,2 procent svenskspråkiga av hela stadens befolkning (pxnet2.stat.fi). Fast antalet svenskspråkiga är litet kan Varkaus ändå betraktas som en av de svenska språköarna i Finland (Laurent 2013: 16). Eftersom det finns svenskspråkiga i Varkaus är det logiskt att staden också har en svenskspråkig skola. Svenska skolan i Varkaus är en liten grundskola som erbjuder svenskspråkig utbildning och uppehåller finlandssvensk kultur. Som Savolaxbo är jag intresserad av svenska språkets ställning i detta område i dag. Jag är intresserad av om det är möjligt för folk i östra Finland att känna samhörighet med den finlandssvenska eller svenskspråkiga minoriteten.

1.1 Syfte

Syftet med min undersökning är att redogöra för den påverkan som den svenskspråkiga undervisningen har haft på elevernas liv. Genom min undersökning vill jag få veta om svenska skolan har haft en betydande roll i deras liv och hurdana erfarenheter de har om Svenska skolan i Varkaus. Jag vill också granska hur informanter har upplevt den svenskspråkiga undervisningen och skoltiden. Jag kommer att betrakta deras språkliga identitet, språkgruppstillhörighet och språkval i vuxen ålder.

Att känna tillhörighet med någon grupp och ha gemensamma intressen är en viktig del av individens identitet. Att bli accepterad av människor med samma värderingar förstärker självkänslan. Språket är ofta en faktor som sammanför människor och det kan påverka individens tillhörighet till en grupp och därmed gruppidentiteten allmänt (Henning-Lindblom

2012: 19). Enligt detta återger språket alltså gemenskap i skolor i de svenska språköarna i Finland. Därför kan man anta att eftersom svenska språket är en del av individernas identitet i dessa områdena känner de samhörighet på grund av det (Liebkind & Henning-Lindblom 2015: 187). Svenskan kan väcka både positiva och negativa attityder hos majoriteten. På grund av möjlig negativitet som svenskspråkiga möter kan det vara svårt för individen att vara stolt över sin grupp tillhörighet och språkgruppsidentitet. Det blir intressant att få se hurdana upplevelser tidigare elever från Svenska skolan i Varkaus har om detta fenomen.

1.2 Material

Materialet för min undersökning består av enkäter. Enkäten (se bilaga 1) innehåller frågor om följande teman: bakgrund, språkkunskaper, Svenska skolan i Varkaus och svenska språkets betydelse. Jag skickade enkäten till möjliga informanter och de fick svara det på nätet. Materialet består av 19 enkäter. Informanterna i min undersökning är vuxna finländare som har gått i Varkaus svenska skolan under olika år. Informanterna i min undersökning är i olika åldrar (tabell 1). Största delen av informanterna är under 35 år gamla så kan det antas att deras erfarenheter om skolan är i färskt minne. Bara en informant har svenska som modersmål och andra är registrerade som finskspråkiga.

Åldersgrupp	n	Procent
18–25	7	36,84 %
25–35	7	36,84 %
35–50	4	21,05 %
50+	1	5,27 %

Tabell 1: Ålder

Jag har bestämt mig att göra en enkätundersökning eftersom genom den kan man få både kvantitativa och kvalitativa perspektiv på frågorna som jag har presenterat i sammanhang med syftet. Först tänkte jag samla in material genom intervjuar eftersom det i början fanns ganska få möjliga informanter. Senare blev det ändå så många som ville delta i min studie att jag bestämde mig att göra en enkätundersökning.

Genom att informera tydligt vad undersökningen handlar om och varför den görs kan man motivera informanter att svara (Lagerholm 2010: 39–40). Därför har jag berättat varför jag gör min undersökning och beskrivit varför det är viktigt att delta i den. Alla informanter har också

haft möjlighet att bekanta sig med dataskyddsbeskrivningen och genom att svara på enkäten har informanterna gett tillstånd att använda sina svar i min undersökning.

1.3 Metod

Enkätundersökningen kräver vanligtvis ett stort antal svar. För att få statistiskt relevanta resultat borde man ha åtminstone 100 till 200 svar (Lagerholm 2010: 39). Enligt Lagerholm (2010: 39) är en stor mängd enkäter obligatoriskt när det gäller kvantitativa undersökningar. Annars kan man inte dra statistiskt signifikanta slutsatser av svaren. Eftersom Svenska skolan i Varkaus är en mycket liten skola finns det naturligtvis inte så många möjliga informanter som kan delta i undersökningen. Därmed kan man inte generalisera resultaten med andra liknande fall. Ur min synvinkel är det inte ens nödvändigt. I denna studie är det inte det viktigaste att få mycket statistiskt material utan betrakta svaren ur en kvalitativ synvinkel.

Min undersökning är kvalitativ. Temat skulle ha kunnat utforskas bara genom kvantitativ analys av enkäter. Ändå när jag kontaktade möjliga informanter för första gången var alla ivriga att berätta mycket om sina erfarenheter. Därför bestämde jag mig att använda mig av kvalitativ innehållsanalys och ta fram informanternas egna åsikter och erfarenheter. Det som kommer att analyseras kvalitativt är de öppna frågorna i enkäten.

Enligt Kalaja, Alanen och Dufva (2011: 18) är analys av öppna enkätfrågor en av de mest kvalitativa analysmetoderna. Analysen av öppna frågor representerar introspektionsmedel. (Kalaja, Alanen & Dufva 2011: 17–18). Introspektion som begrepp betyder självanalys där man utvärderar sina egna erfarenheter (Hamunen 2011: 305 – 306). Introspektionsliknande analys beskriver min studie väl eftersom huvudsaken är att ta reda på informanternas åsikter och upplevelser om svenska språket och Svenska skolan i Varkaus. Liksom Kalaja m.fl. (2011: 19–20) poängterar huvudmeningen i en kvalitativ undersökning är att förstå något fenomen. Därför ska jag använda kvalitativ innehållsanalys utöver kvantitativa metoder.

2 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I det här kapitlet berättar jag om tidigare forskning om ämnet. Jag ska också förklara några teoretiska begrepp som är viktiga inom identitetsforskningen. För det första kommer jag att definiera begreppet *språkö* och berätta vad det betyder i Finland. Sedan fortsätter jag med språklig identitet och andraspråksinlärning.

2.1 Tidigare forskning

Såsom jag konstaterade i inledningen, har språköar varit ett populärt tema inom språkvetenskaplig forskning i Finland. Speciellt de största språköarna har granskats ur olika synvinklar. Språklig identitet, språkbruk och språkattityder på språköarna har man forskat ganska mycket i de ställena där svenskan har en betydelsefull roll, alltså i de stora svenska språköarna i Finland. Varkaus hör till de små språköarna i Finland och därmed finns det ganska lite tidigare forskning om ämnet.

Tankesmedjan Magma har publicerat två rapporter som jag upplever som relevant bakgrundsinformation för min studie. Rapporterna är Camilla Koveros *På spaning efter den nya finlandssvenska identiteten* från 2012 och Lina Laurents *Svenska språköar och finska utskär* från 2013. Kovero har undersökt elever i svenska skolor, deras bakgrund och erfarenheter och upplevelser om finlandssvenskhet och språkbruk. I undersökningen deltog elever från 26 skolor i Svenskfinland under åren 2006 – 2010. Studien genomfördes som en enkätundersökning. Målet med undersökningen var att synliggöra hur unga upplever begreppet *finlandssvensk* och hurdana uppfattningar de har om språk och identitet. Koveros studie visar att elever har olika bakgrund och deras upplevelser varierar beroende på det. Identifiering till finlandssvensk och tvåspråkig beror på hurdan språksituation elevens familj har. I resultatet kom det också fram att en stor del värderar sin finlandssvenskhet och tillhörighet med en tvåspråkig grupp som en positiv sak.

Laurents *Svenska språköar och finska utskär* (2013) tar en närmare titt på de små språköarna i Finland. Forskningen är följd av Koveros studie *På spaning efter den nya finlandssvenska identiteten*. Laurent jämför olika språköar och utreder vilka faktorer språköarna grundar sig på. Hon försöker också ta reda på om det finns förhinder för deras framtid och bestånd. Skolan och daghemmet visar sig vara betydelsefulla faktorer i alla språköar. Det finns förstås många

utmaningar: kommuner som erbjuder svensk utbildning berättar inte tillräckligt mycket om det. Språköarna uppskattar gemenskapen och vill lyfta fram svenskans roll i Finland men det syns inte tillräckligt klart. (Laurent 2013: 22–25).

Varkaus som språkö har inte forskats mycket. I Laurents studie om svenska språköar kommer Varkaus upp men det är fråga om en liten del av studien. Mari Hahtala-Pirskanen har gjort sin magisteravhandling (2005) om språkkunskaper hos elever i Svenska skolan i Varkaus. Hon undersökte elever i svenska skolan och ville ta reda på deras språkinlärning och kunskaper i svenskan. Resultatet visar att elever har relativt bra språkkunskaper och deras språkanvändning är flytande. Hahtala-Pirskanens avhandling är den enda studie om Svenska skolan i Varkaus som finns tillgängligt. Eftersom Varkaus har bara 0,2 procent svenskspråkiga är det begripligt varför man inte har forskat i det så mycket. Numera har man diskuterat om det är egentligen möjligt att kalla sådana orter språköar.

2.2 Begreppet språkö

Harry Lönnroth definierar begreppet *språkö* i sin artikel ”Det femte landskapet? Svenska språköar i Finland som objekt för språkvetenskaplig forskning” (2009) som ett språkvetenskapligt begrepp vilket betyder ett geografiskt område med en minoritet som talar något annat språk än majoritetsspråket. I olika språk har begreppet definierats på olika sätt. Lönnroth (2009: 103 – 107) har tagit upp den svenska, tyska, engelska och finska versionen av termen. På tyska heter språkö *Sprachinsel*, på engelska *speech island* eller *linguistic island* och på finska *kielisaareke*. Definitioner varierar lite beroende på hurdan historia begreppet har i varje land. (Lönnroth 2009: 103 – 107). Fast alla variationer innehåller ordet *ö* betyder det inte att en språkö bokstavligen är en ö. Enligt Lönnroth (2011: 46) används ordet som metafor för ett språkligt område och språklig minoritet (se även Laurent 2013: 13).

Enligt denna information kan man konstatera att svenska språköar i Finland är avgränsade områden i Finland som har en svenskspråkig minoritet. (Lönnroth 2009: 105–106). Lönnroth (2009: 106) preciserar att den svenskspråkiga minoriteten bör vara finlandssvensk, områdena måste ha historisk bakgrund med svenska språket och de måste vara tillräckligt stora. Viktigt är till och med att orterna är officiellt enspråkigt finska. Lönnroth (2011: 45) konstaterar att i Finland finns det också kommuner som är registrerade som tvåspråkiga och dessa områden brukar man inte räkna till språköarna. (Se även Lönnroth 2009: 107).

Språköarna kan delas in i två kategorier enligt områdets storlek. Till de stora språköarna tillhör de fyra största språköarna Tammerfors, Kotka, Björneborg och Uleåborg och de kan också kallas traditionella språköar (Laurent 2013: 16). Resten av de svenska språköarna är mindre orter där det finns en svenskspråkig minoritet. Några av de mindre språköarna har numera minskat i antal svenskspråkiga. Detta har lett till situationen där de flesta eleverna i svenska skolor har finska som registrerat modersmål och svensk verksamhet i skolan och i staden överhuvudtaget är svårt eller omöjligt att ordnas. (Laurent 2013: 16–37). Med andra ord saknar dessa orter *språklig infrastruktur*. Lönnroth (2009: 106–107) påpekar att den mest framstående bristen i språklig infrastruktur är svenskspråkig gymnasieutbildning. Om svenskt gymnasium saknas är det ett tecken på svag svenskspråkig infrastruktur. Därför är det något problematiskt att kalla vissa orter för ”svenska” språköar (Lönnroth 2009: 107–108).

Varkaus är en av de språköar som har ett litet antal svenskspråkiga invånare men har dock lite svensk verksamhet kvar. I kapitel 3 kommer jag att berätta mer om Varkaus och svenskans ställning i staden.

2.3 Språklig identitet och språkgruppstillhörighet

När man diskuterar identitet måste man göra en skillnad mellan den personliga och sociala identiteten (Henning-Lindblom 2012: 14). Personlig identitet består av individens egna uppfattningar om sig själv. Också de faktorer hur andra upplever en och hur man identifierar sig själv påverkar individens identitet. Man pratar om subjektiva och objektiva faktorer. Subjektiva faktorer betyder individens personliga egenskaper medan den objektiva delen av identiteten består av andra människors uppfattningar och beskrivningar av individen, alltså hur andra identifierar individen. (Liebkind & Henning-Lindblom 2015: 184 - 185).

Social identitet brukar man indela i tre mer specifika kategorier: individuell nivå, interaktionsnivå och samhällelig nivå. Individuell nivå betyder den psykologiska delen av individens identitet. Interaktionsnivå handlar om sociala processer samt språkgruppsidentifikationens konstruktion, och samhälleliga delen är de faktorer som påverkar på det. Viktigt i alla tre begrepp är vilka grupper man känner tillhörighet med och hurdan identitet man har i olika grupper och situationer. (Liebkind & Henning-Lindblom 2015: 183 – 184). En annan viktig faktor i social identitet är vad tillhörighet till en viss grupp betyder för individen (Henning-Lindblom 2012: 14).

Henning-Lindblom (2012: 14) konstaterar att etnisk identitet avses ofta som en del av social identitet och varje individ brukar känna tillhörighet med någon etnisk grupp. Med *ethnicitet* menas tillhörighet till en grupp vars medlemmar har likadan ursprung. Språk är en av de faktorer som gruppmedlemmarna kan ha gemensamt. Tillhörighet med någon språkgrupp kan å ena sidan alltså anses som etnisk identitet men å andra kan det också vara fråga om social identitet. (Liebkind & Henning-Lindblom 2012: 184–187). György-Ullholm (2010) lyfter fram etniska gränser i Fredrik Barths bok *Ethnic groups and boundaries*. Dessa gränser kan tolkas på så sätt att det är de skiljande drag som påverkar mest. Individens bakgrund spelar ingen ansenlig roll i etniska grupper utan det som skiljer gruppen från andra påverkar. (György-Ullholm 2010: 26 – 25).

Att bli identifierad till en viss grupp, oavsett vad som är gruppens särprägel, kan ha en positiv eller negativ påverkan på gruppens medlemmar. Henning-Lindblom (2012: 17–18) tar upp *kategoriseringshotet* vilket är ett centralt begrepp när det gäller identitetsforskning av minoritetsgrupper. Med *kategoriseringshot* menas en situation där individen blir kategoriserad till en viss grupp som hon/han inte känner stor grupptillhörighet med. Tillhörighet med en viss grupp kan vara en del av individens identitet som man inte vill betona och när man kategoriserats till en sådan grupp kan det upplevas som ett hot. Detta kan naturligtvis påverka individens identitet negativt. Individens självkänsla kan lida av att höra till en minoritet med låg social status. (Henning-Lindblom 2012: 17–18).

Det finns folk som också känner tillhörighet till flera etniska grupper. Identitet är inte ett ensidigt begrepp utan det kan innehålla olika delar: man kan bete sig på olika sätt i olika situationer och ha olika roller med olika människor. Individen hör till flera sociala kategorier och har sålunda *multipla identitet* (Liebkind & Henning-Lindblom 2015: 186). Om individen har till exempel två modersmål kan hon/han identifiera sig med båda språken.

2.4 Andraspråksinläring

Finskspråkiga elever som går i svenskspråkig skola i språköarna får grundläggande språkkunskaper också i svenska alltså i andraspråket förutom modersmålet finskan. I svenska skolor pratar lärarna svenska också utanför klassrummet och svenskan är ett gemensamt vardagligt språk som används i hela skolan. När man lär sig ett annat språk än sitt modersmål i skolan kallas det *andraspråksinläring* eller L2-inläring (Abrahamsson 2009: 14).

Abrahamsson (2009: 18) har definierat andraspråksinläring enligt följande: Det naturliga och informella tillägnandet av implicit kompetens i något språk utöver modersmålet.

Viktigt för elevernas språkkunskaper och språkanvändning är att få både formell och informell inläring. Förutom traditionell inläring i klassrummet med lärare som ledare, alltså *formell inläring*, är det lika betydelsefullt att eleverna får *informell inläring*. Det betyder inläring som sker via informella situationer, till exempel läsning och genom att lyssna på musik. Informell inläring är alltså inlärningsprocess som inte händer i klassrummet. (Abrahamsson 2009: 16). Den naturliga delen av inläringen utgör alltså en betydelsefull roll i andraspråksinläring.

3 VARKAUS SOM SVENSK SPRÅKÖ I FINLAND

Det här kapitlet handlar om Varkaus som svensk språkö i Finland . Först kommer jag att berätta om Varkaus stad, dess historia och svenska språkets ställning i staden. För det andra presenterar jag Svenska skolan i Varkaus, dess historia och situation i dag.

3.1 Varkaus stad och svenska språket

Varkaus är en liten stad i norra Savolax i östra Finland. Staden har 21 409 invånare och år 2017 fanns där 44 svenskspråkiga invånare vilket är 0,2 procent av stadens befolkning (pxnet2.stat.fi). Staden är grundad år 1919 och 1929 kallade man staden för Varkauden kauppalala (sv. Köping av Varkaus, Varkausköping). År 1962 blev Varkaus en stad. Varkaus beskrivs på stadens webbsida på följande sätt: kehittyvä, kilpailukykyinen, ympäristöä arvostava ja kansainvälinen teollisuusseutu (sv. utvecklande och internationell industriort som värderar miljö och har tävlingsförmåga). (www.varkaus.fi).

Industrin spelar en stor roll i Varkaus. Speciellt Ahlströms bruk har varit en viktig del av stadens historia. Industrin fick sin början redan på 1800-talet med Gustav Wredes sjömalmbruk. I början av 1900-talet utgick verksamheten på bruket och A. Ahlström Ab tog ansvar om bruket med Walter Ahlström som ledare. (www.kulturmiljo.fi). År 1910 startade Ahlströms aktiebolag det stora byggnadsprojektet och började sin verksamhet inom träindustrin. Under de följande femton åren byggdes till exempel cellulosabruk, pappersmaskiner och fanerbruk. Ahlströms mål var att grundlägga en hel stad runt industriområdet och det lyckades företaget uppnå. (www.saranat.fi).

Lönnroth (2009: 107–108) tar fram industrins roll i de svenska språköarnas uppkomst. Under 1700- och 1800-talet kom svenska tjänstemän till Finland och bosatte sig i industriorter för att jobba på bruk (Lönnroth 2009: 107–108). Till följd av det kom svenska språket också till dessa orter. Varkaus hör till de områden som har fått svensk minoritet genom industrin och därmed blivit en av de svenska språköarna i Finland.

Som jag redan konstaterade i kapitel 2.2 är språklig infrastruktur ett krav för språköarna i Finland. Om svenskspråkig verksamhet saknas kan orten i princip inte räknas till de svenska språköarna i Finland (Lönnroth 2009: 106–108). I Varkaus finns det en svenskspråkig

grundskola med förskola och lekskola. Svenska skolan är den enda officiella verksamheten som staden erbjuder för svenskspråkiga invånare. Det finns inte ens till exempel svenskspråkig version av stadens webbsidor vilket berättar om svenskans roll i staden i dag. Därmed fyller staden inte alla krav som de svenska språköarna i Finland har. Ändå när man definierar Svenskfinland och pratar om svenska språköarna kommer Varkaus ofta fram vilket kan bero på stadens signifikanta historia med svenska språket. Här möter man igen problematiken som gäller definiering av språköarna i Finland.

3.2 Svenska skolan i Varkaus

Svenska skolan grundades år 1919 av svenskspråkiga föräldrar som ville ha svenskspråkig utbildning för sina barn. I skolan jobbade svenskspråkigt personal och under de första åren hade nästan alla elever svenska som modersmål. Skolans funktion var att vara en sexårig samskola med förberedande skola som tog tre år. Skolan har flyttat plats sju gånger under sin historia och alla dessa platser har inte varit fina utan enkla och även lite anspråkslösa. Skolan fick sin egen förening, Föreningen för svensk skolundervisning i Varkaus, som stötte på skolans verksamhet. Företaget A. Ahlström Ab hjälpte mycket redan i början av skolans historia. Det erbjöd till exempel lägenheter till lärare och lokalen för skolan. Dessa faktorer var viktiga för skolan eftersom antalet av eleverna var låg och den ekonomiska situationen svag. (Olli 2015: 1).

Skolan klarade sig genom vinterkriget åren 1939–1945 och fortsatte sin verksamhet mot en stor förändring. År 1948 förändrades de lägsta klasserna i den förberedande skolan till en femårig folkskola. Den blev senare en sexårig folkskola, och den femåriga samskolan förändrades så att den tog bara tre år. Denna förändring underlättade skolans ekonomiska situation och staten började också ge bidrag till folkskolan. År 1952 blev det obligatoriskt att alla skolor i Finland måste agera under Statsrådets tillstånd. På grund av det anhöll skolan om detta tillstånd och fick det efter att ha en gång blivit underkänd 1950. Att få tillståndet betydde att Skolstyrelsen började hålla koll på skolan. (Olli 2015: 1–2).

I mitten av 1960-talet började skolans elevantal minska eftersom arbetare i Ahlströms bruk började flytta bort. Det betydde att en stor del av den svenskspråkiga befolkningen försvann från området vilket ledde till att skolan hade nu bara två elever kvar. Situationen väckte diskussion om skolans framtid. Läsåret 1971–1972 bestämde skolans styrelse att lägga ner

skolan tillfälligt i stället för att avsluta hela skolan. År 1972 inledde skolan det nya läsåret igen med tre elever och fortsatte sin verksamhet. (Olli 2015: 2).

Skolan fortsatte aktivt efter de svåra åren och år 1975 blev samskolan en av grundskolorna i Varkaus. Högstadium kunde dock inte grundas eftersom det inte fanns tillräckligt med elever eller lärare. Skolan fick då ett nytt namn, Svenska lågstadiegrundskolan i Varkaus. Varkaus stad förhöll sig positiv till Svenska skolan i Varkaus och var en av dem som gav finansiellt stöd för skolan. Förutom det hjälpte Svenska folkskolans vänner och Svenska kulturfonden skolan med bidrag. (Olli 2015: 2–3).

Numera är Varkaus svenska skolan fortfarande en av grundskolorna i Varkaus. Skolan erbjuder undervisning från årskurserna ett till sex och har också en egen förskola. Det finns tolv elever i Svenska skolan vilka är både två- och finskspråkiga. (www.pedanet.fi). Förskolan har börjat sin verksamhet redan 1973 och den har varit mycket populär. Vänföreningen för Varkaus svenska lågstadium r.f. har stöttat för- och efterskola redan i början och fortsätter sin verksamhet fortfarande. (Olli 2015: 3–4).

Svenska skolan i Varkaus har sin egen rektor och lärare men samarbetar med Könönpelto skola som är en grundskola i Varkaus. Skolor finns i en samma byggnad och har gemensam personal såsom kanslist, skolhälsovårdare och skolkurator. Svenska skolan i Varkaus följer Varkaus stads svenskspråkiga läroplan men har dock egna tyngdpunkter. Svenska skolan värderar den finlandssvenska kulturen till exempel genom att fira olika fester som är viktiga för den finlandssvenska kulturarven. (www.pedanet.fi).

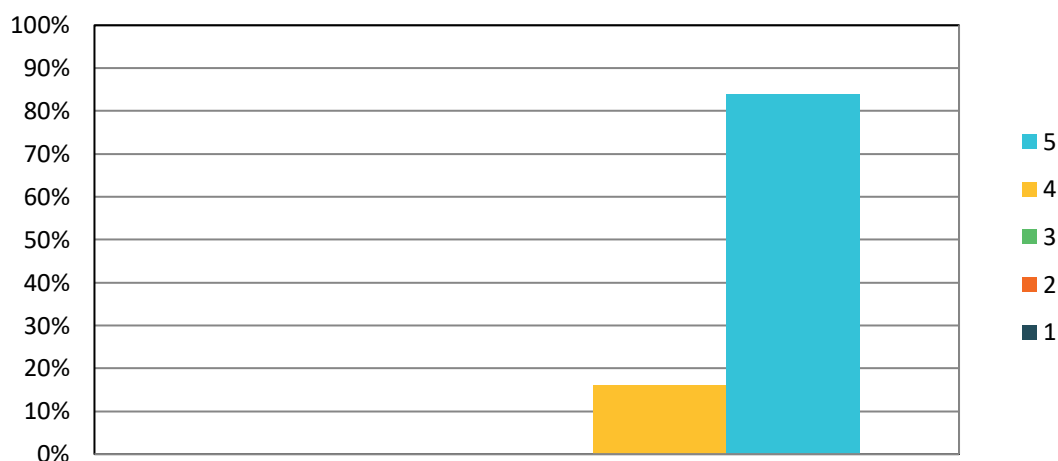
4 RESULTAT

Här presenterar jag de viktigaste resultaten av min studie. Jag börjar med informanternas språkfärdigheter i svenska och fortsätter till frågor om Svenska skolan i Varkaus där jag presenterar skolans betydelse för informanterna. Därefter tar jag en titt på informanternas språkgruppstillhörighet och språkliga identitet. Tabeller som jag har använt är ursprungligen på finska men jag har översatt dem till svenska för att göra analysen tydligare för läsaren.

4.1 Språkfärdigheter och språkbruk

Informanterna fick svara på tre frågor gällande sina språkkunskaper i svenska. Kategorierna var muntlig språkfärdighet, skriftlig språkfärdighet och läsförståelse. Skalan var från 1 till 5 i varje kategori där 1 betyder ”svaga kunskaper” och 5 ”starka kunskaper”. Informanterna verkar ha bra kunskaper i varje kategori enligt sina egna uppfattningar om sina språkfärdigheter. Informanterna känner läsförståelsen som den starkaste delen av sina språkkunskaper (tabell 1). Ingen av informanterna upplevde att ha svaga kunskaper i någon av kategorierna. Muntlig och skriftlig språkfärdighet fick medeltalet 4,05.

Tabell 1. Hur skulle du beskriva dina kunskaper i läsförståelse?
(N19)

Det är svårt att veta hur bra språkkunskaper informanterna egentligen har. Många informanter nämnde att de fick mycket självsäkerhet och bra självförtroende under skoltiden. Detta kan ha påverkat resultaten. Fast resultatet baserar sig på informanternas egna uppfattningar om sina språkfärdigheter kan man ändå anta att de har grundläggande och bra språkkunskaper i svenska

eftersom de har fått både formell och informell språkinläring i Svenska skolan. I Koveros (2011: 96) studie med Utbildningsstyrelsen kan man se samma fenomen bland unga informanter. Informanterna beskrev sina språkkunskaper i svenska som bra. Ju äldre informanterna var desto bättre uppfattningar de hade om sina språkkunskaper. (Kovero 2011: 96)

Bara 8 informanter ut av 19 svarade att de använder svenska i sin vardag. Över hälften av informanterna använder alltså inte svenska. Det är överraskande att det inte finns förbindelse mellan informanternas språkbruk och deras uppfattning om sina språkkunskaper. Eftersom informanterna berättade att de uppskattar svenska språket väldigt mycket och är stolta över sina språkkunskaper förväntade jag mig att svaren skulle kongrueras med deras språkanvändning.

Exempel 1 (informant 12)

"Haluaisin käyttää, mutta lukion jälkeen ei ole ollut tarvetta."

"Jag skulle vilja använda (svenska), men jag inte har haft behov att göra det efter gymnasiet."

Exempel 2 (informant 3)

"Hyvin harvoin työssä tarvitsee ja suomen/ruotsin välillä valitseminen/vaihtaminen vapaa-ajalla päätty yleens suomen voitoksi – ”

"Ganska sällan behöver man det (svenska) på jobbet och att välja/växla mellan finska och svenska sluter sig med finskans vinst – ”

Informanterna har dock berättat orsaker till marginell användning av svenskan (exempel 1 och 2). I flera svar kom det fram att om man inte behöver svenska i arbetslivet använder man det inte heller på fritiden. Några informanter berättade att de försöker uppehålla sina språkkunskaper genom att läsa svenskspråkig litteratur eller använda svenska medier men annars är användning av språket mycket obetydligt.

4.2 Erfarenheter om Svenska skolan i Varkaus

6 av 19 informanter berättade att orsaken till valet av Svenska skolan i Varkaus var att deras föräldrar uppskattar bra språkkunskaper. Jag ser detta som en intressant faktor eftersom bara en informant hade svenska som modersmål och andra var finskspråkiga från finskspråkig familj. En annan viktig anledning verkar vara svenskspråkiga släktingar. 7 av 19 informanter konstaterade att det var antingen deras föräldrar som har velat erbjuda sina barn svensk kunskaper eller informanterna själva som ville kunna kommunicera med svenskspråkiga

släktingar. Att sammanfatta är svenska språket en av de största orsakerna till att informanterna eller deras föräldrar har valt Svenska skolan i Varkaus över de andra grundskolorna i Varkaus. 90 procent av informanterna skulle välja en svenskspråkig grundskola om de borde välja på nytt. Det berättar om

informanternas positiva erfarenheter om denna skola (exempel 3,4 och 5).

Exempel 3 (informant 5)

"Svenska skolanissa oli mahtava yhteishenki ja keskinäinen kunnioitus. –"

"*Det fanns otrolig gemenskap och aktning mellan varandra i Svenska skolan. –*"

Exempel 4 (informant 6)

"Viihdyin aina todella hyvin koulussa, se oli minulle kuin suuri perhe. –"

"*Jag trivdes alltid väldigt fint i skolan, den var som en stor familj för mig. –*"

Exempel 5 (informant 12)

"Tiivis yhteisö oli hyvä ja opettajien yksilöllinen huomiointi, koska oppilaita oli vähän. –"

"*Kompakt samfund var bra och eftersom det fanns så få elever gav lärarna individuell uppmärksamhet till elever. –*"

Den andra centrala faktorn i skolval har varit storlek och läge av Svenska skolan i Varkaus. 4 av 19 informanter har nämnt att en liten skola och små grupper har påverkat valet av skolan. Samma antal berättade att de har gått i Svenska skolan i Varkaus eftersom den var den skolan som var närmast hemmet. Samma faktorer verkar vara förknippade med informanternas trivsel i skolan (exempel 5). Alla informanter svarade "Ja" på frågan *Tyckte du om att studera i Svenska skolan?*. De faktorer som har påverkat på trivseln i skolan var likadana hos informanterna. Faktorerna som nämndes oftast var bra samhörighet, individuell undervisning och små gruppstorlekar (exempel 3, 4 och 5). Utöver faktorer ovanför informanterna uppskattar skolans traditioner, såsom Lucia-festen. Den finlandssvenska kulturen visar vara faktor som informanterna uppskattar mycket (se kapitel 4.4).

4.3 Svenska skolans inverkan på språkgruppsidentitet

Även om alla informanter upplevde skoltiden i Svenska skolan i Varkaus som positiv har 63 procent av informanterna erfarit mobbning på någon nivå. I tio svar kom det fram ordet *hurrittelu* (sv. att kalla någon för hurri) (exempel 6). Också de som svarade "Nej" på frågan *Har du upplevt mobbning eller annat negativ inställning eftersom du studerade på svenska?*

nämnde ordet när de fick precisera sina svar. De som bor i östra Finland vet att det är ingen överraskning att man blir mobbad om man pratar svenska där eftersom folk i detta område är så omedvetna om svenska språket och kulturen. Ofta baserar attityder sig på stereotyper som är generaliseringar som har rotat sig i ett visst område, människor eller samfund (Henning-Lindblom 2012: 25). Såsom jag har redan konstaterat, finns det lite svenskspråkiga människor i östra Finland. Därmed har man inte autentisk erfarenhet om vare sig finlandssvenskar eller deras liv och kultur.

Exempel 6 (Informant 9)

" – saimme joskus kuulla hurittelua. Olimme kuitenkin ylpeitä kielitaidostamme ja jätimme nämä satunnaiset huutelijat omaan arvoonsa."

" – *i bland blev vi kallade för hurri. Vi var ändå stolta över våra språkkunskaper och lämnade enstaka skällare bakom oss* "

Henning-Lindblom (2012: 19) berättar att Giles och Johnson (1987) konstaterar i sin etnolingvistiska identitetsteori att språket kan användas som ett medel att visa gruppens specialitet och särdrag. Liksom informant 9 (exempel 6) säger har svenska språket varit ett unikt drag hos elever i Svenska skolan. Eleverna som grupp har mött direkt negativitet på grund av gruppens unika etniska drag. De har alltså upplevt hot mot gruppens särprägel (Henning-Lindblom 2012: 17–18) men trots det har de förhållit sig överraskande neutrala till situationen. Man kan anta att eleverna i Svenska skolan har en bra gemenskap och stark grupptillhörighet vilket har förstärkt deras personlighet och självförtroende (exempel 7). Henning-Lindblom (2012: 73) har fått resultat som visar att om gruppen inte har så hög status verkar medlemmar känna starkare identifiering med gruppen. Identifikationens styrka går alltså i samband med gruppens vitalitet (Henning-Lindblom 2012: 73) vilket man kan se i min studie också.

Exempel 7 (informant 10)

"Opin yleissivistystä, toisten kunnioittamista ja olemaan ylpeä itsestäni ja olemaan välittämättä niistä jotka kokivat meidät jotenkin outoina. – "

"*Jag lärde mig allmänbildning, att respektera andra och att vara stolt över mig själv och att inte bry mig om de som upplevde oss konstiga på något sätt. – "*

Exempel 8 (informant 6)

"Olen saanut työpaikkoja kielitaidon ansiosta ja aina ollut ylpeä osaamisestani."

"Jag har fått arbete på grund av språkkunskap och har alltid varit stolt över min kunnighet."

Exempel 9 (informant 5)

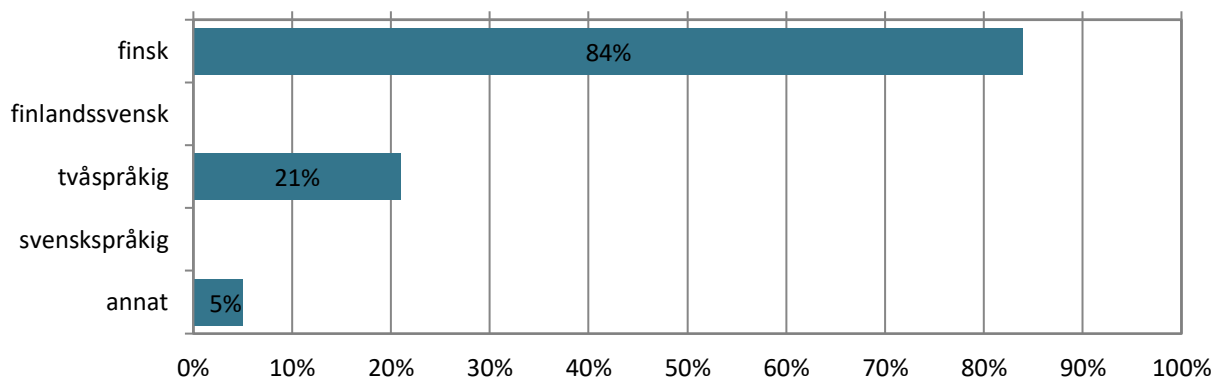
"Pääasiallinen työkieleni on ollut ruotsi ja opiskelen sitä pitkänä sivuaineena yliopistossa"
"Mitt huvudsakliga arbetsspråk har varit svenska och jag studerar det som långt biämne vid universitet. "

För det sista frågade jag om de färdigheter som svenska skolan har gett till eleverna. 16 av 19 informanter tog upp bra språkkunskaper: både starka kunskaper i svenska och bra grund att lära sig andra språk. Informanterna 5 och 6, som är båda högutbildade kvinnor, nämnde till och med andra livskunskaper som de har upplevt som viktiga i senare livet till exempel i fortbildning eller arbetsliv (exempel 8 och 9). Kunskaper var till exempel flexibilitet, självförtroende och respekt och förståelse för olika kulturer och minoritetsgrupper. Skolan verkar ha haft en uppmuntrande roll i elevernas liv – inte bara med tanke på skolvärlden utan också strukturering av elevernas identitet (exempel 7).

4.4 Informanternas språkliga identitet

Ingen av informanterna definierade sig som finlandssvensk och antalet av de som identifierade sig som tvåspråkiga är låg (tabell 2). En informant (18) hade valt både alternativet *finsk* och *tvåspråkig* och en annan informant (10) *finsk* och *annat*. Med *annat* menade informant 10 följande: ”*Ruotsinkielttä käytävä suomalainen, melkein suomenruotsalainen*” (sv. en finländare som använder svenska språket, nästan finlandssvensk). I första hand verkar informanterna alltså inte känna tillhörighet med den finlandssvenska eller svenskspråkiga minoriteten (tabell 2). Resultaten följer delvis resultatet i Laurents (2012: 62) studie om språklig tillhörighet där äldre informanter valde att definiera sig som tvåspråkiga.

Tabell 2. Med vilket/vilka ord skulle du beskriva dig själv? Du får välja flera alternativ. (N=19)

Henning-Lindblom (2012) märkte i sin delstudie att lokala skillnader har förbindelse med informanternas identifiering. Hon konstaterar att om individen har mycket finska kontakter identifierar man sig som finskspråkig eller tvåspråkig eller både och (Henning-Lindblom 2012: 73). Informanterna i min studie verkar ha likadana identifieringar som Henning-Lindbloms informanter (tabell 2) fast 14 av mina informanter har något slags svenskspråkigt nätverk. Man kan anta att informanternas nätverk inte är särskilt stora och därför identifierar de sig med finsk- och/eller tvåspråkiga.

Exempel 9 (informant 2)

"Ruotsin kieli on osa identiteettiä ihan vaikka olenkin täysin suomenkielisen miehen kanssa naimisissa ja ystäväpiirin ei enää kuulu yhtään ruotsinkielistä"

"Svenska språket är en del av identiteten fast jag är gift med en helt finskspråkig man och har fortfarande inga svenskspråkiga vänner!"

Exempel 10 (informant 8)

"Arvostus on ehkä jopa kohentunut aikuisuudessa."

"Uppskattningen har kanske även ökat i vuxen ålder."

Exempel 11 (informant 5)

" - iän myötä arvostukseni ruotsin kieltä sekä suomenruotsalaista ja ruotsalaista kulttuuria kohtaan on vain kasvanut."

" - med åldern har uppskattningen för svenska språket och finlandssvensk och svensk kultur bara ökat."

Informanternas svar på andra frågor visar dock att en stor del känner eller åtminstone har känt grupptillhörighet till den tvåspråkiga minoriteten (exempel 9). En del av informanterna berättade också att uppskattning av språket och kulturen har blivit viktigare med åldern (exempel 10 och 11). En del av informanterna kommenterade att det är svårt att specificera svensk eller finlandssvensk kultur i deras liv. När man identifierar sig med majoritetsgruppen men känner också stark tillhörighet till en minoritetsgrupp kan det tolkas som bikulturell identitet (Henning-Lindblom 2012: 20). Man skulle kunna se att informanterna i denna undersökning har åtminstone på någon nivå bikulturell identitet gällande tvåspråkighet.

4 av 7 informanter som har redan barn har lärt svenska för dem. 2 av dessa informanter svarade att de också har valt svenskspråkig skola för sina barn. Också 6 av 12 informanter som inte ännu har barn vill lära svenska för möjliga barn i framtiden. 2 av informanter som svarade "Nej" på frågan *Ska du lära svenska språket för dina möjliga barn?* kommenterade att om det finns en möjlighet att sätta barn i en svensk skola ska de lära svenska för sina barn. Informanterna känner det kanske för jobbigt att börja lära främmande språk för barn om det är barnens enda beröring med språket. Ett märkligt stort antal skulle välja en svenskspråkig skola för sina barn. 10 av 12 informanter som inte ännu har barn valde svenskspråkig skola över finskspråkig skola.

Dessa svar visar att informanterna värderar svenskkunskaper och det som de själva har upplevt i Svenska skolan i Varkaus. Därmed verkar det som att de vill att deras barn också får uppleva något så lärorikt.

5 DISKUSSION

Syftet med min studie var att redogöra för den svenskspråkiga undervisningens betydelse för elever och deras identitet. Jag ville betrakta både informanternas erfarenheter om Svenska skolan i Varkaus och den påverkan som skolan har haft i elevernas grupptillhörighet och språkliga identitet. Jag behandlade enkätsvaren ur olika synvinklar och det fanns kongruens mellan svaren. De viktigaste begreppen i min undersökning var grupptillhörighet, etnisk identitet och språklig identitet. Fast jag undersökte elevernas erfarenheter om Svenska skolan är dessa begrepp viktiga eftersom erfarenheter formar identitet.

För det första ville jag få veta om Svenska skolan i Varkaus har haft en betydande roll i informanternas senare liv. Flera informanter kommenterade vid många frågor att skolan har varit en viktig del av deras liv. Informanterna har upplevt skoltiden huvudsakligen som positiv och de har fått mycket olika kunskaper, såsom språkkunskaper. Informanterna berättade att de uppskattar allt som de har lärt sig i skolan och det som skolan har gett för dem.

För det andra var mitt mål att redogöra för informanternas språkliga och kulturella identitet. Största delen av informanterna identifierar sig som finskspråkiga. Informanterna berättade ändå att redan på skoltiden var de stolta över sina språkkunskaper och det att de var en unik grupp. De har börjat uppskatta svenska språket och finlandssvenska kulturen mer med åldern. Man kan alltså konstatera att fast identifiering som tvåspråkig är marginellt känner informanterna samhörighet med den tvåspråkiga minoriteten på någon nivå.

Jag fick 19 enkätsvar vilket är ett ganska litet antal. Det betyder att resultaten inte kan jämföras med andra studier som har gjorts i språköarna i Finland. Jag har dock påpekat redan i kapitel 3 att för denna undersökning är kvalitativa aspekter de mest betydelsefulla. Mitt mål var inte att uppnå mycket statistiskt material genom undersökningen utan jag ville betrakta olika erfarenheter om Svenska skolan i Varkaus och via det se om det finns vissa drag som är kännetecknande för elever som har gått i denna skolan.

Att det finns en språkö i östra Finland är en överraskning för många. Varkaus som en svensk språkö är ett ganska obekant begrepp och därmed är det ett intressant forskningsfält. Dörrarna är öppna för vidare forskning. Inom sociolingvistik finns det många teman att forska. Språkattityder är till exempel ett ämne som man skulle kunna forska i Varkaus trakten. Ett ämne som jag blev intresserad av under min undersökning är lärare som undervisar i Svenska skolan

i Varkaus. Eftersom det är fråga om en speciell skola tror jag att lärarna skulle ha mycket intressanta åsikter om och synvinklar på andraspråksundervisning och tvåspråkighet i allmänhet.

Svenska skolan i Varkaus fyller 100 år i år. För mig som forskare kändes det fint att få göra en undersökning om skolan på dess hundraårsjubileum. Genom min undersökning kan man se hur framstående roll Svenska skolan har haft på elevernas identitet. Resultaten visar att de elever som har gått i Svenska skolan i Varkaus uppskattar skolans verksamhet väldigt mycket. Skolans framtid oroar dock informanterna. Finansiering och sammanslutning av skolor är numera utmaningar som kan förhindra skolans verksamhet. Det som kom fram i flera svar var att de faktorer som har varit skolans grundstenar riskeras att försvinna. Enligt informanterna är dessa unika drag något att verkligen kämpa för i framtiden.

LITTERATUR

- Abrahamsson, N., 2009. *Andraspråksinläring*. Lund: Studentlitteratur.
- Einarsson, J., 2009. *Språksociologi*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- György-Ullholm, M., 2010. Flerspråkighet, enspråkighet och etnisk identitet. I: Wedin, Å & Musk, N. (red.): *Flerspråkighet, identitet och lärande : skola i ett föränderligt samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Hahtala-Pirskanen, M., 2005. *Svenska språket hos elever i Svenska skolan i Varkaus*. Pro gradu -avhandling. Jyväskylä: Institutionen för språk, svenska språket vid Jyväskylä universitet. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-2005324> (Hämtad: 18.11.2018)
- Hamunen, M., 2011. *Kielentutkimuksen metodologiaa suomeksi*. *Virittäjä*, 115(2). 305 - 306.
- Henning-Lindblom, A., 2012. *Vem är jag, vem är vi, vem är vem i vart land? : kontextens betydelse för gruppidentifikation och stereotypier bland svensk- och finskspråkiga i Finland och Sverige*. Helsingfors: Forskningsinstitutet, Svenska social- och kommunalhögskolan, Helsingfors universitet. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/35618/vemarjag.pdf?sequence=1>. (Hämtad: 28.9.2018)
- Kalaja, P., Alanen, R. & Dufva, H., 2011. Minustako tutkija? : johdattelua tutkimuksen tekoon. *Kieltä tutkimassa : tutkielman laatijan opas*. 8 - 32.
- Kovero, C., 2012. På spaning efter den nya finlandssvenska identiteten. *Magma-studie 3/2012*. Helsingfors: Finlands svenska tankesmedja Magma.
- Kovero, C., 2011. *Språk, identitet och skola. II, barn och ungdomar i svenska skolor i olika språkliga miljöer*. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen.
- Laurent, L., 2013. Svenska språköar och finska utskär. *Magma-studie 3/2013*. Helsingfors: Finlands svenska tankesmedja Magma.
- Liebkind, K. & Henning-Lindblom, A., 2015. Identitet och etnicitet - och språk? I: M. Tandefelt. (red.): *Gruppspråk, samspråk, två språk : svenskan i Finland - i dag och i går. Vol 1:2*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland. 183 - 200. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/232502>. (Hämtad: 17.12.2018)
- Lönnroth, H., 2009. Det femte landskapet? Svenska språköar i Finland som objekt för språkvetenskaplig forskning. *En färd i språket. Festskrift till Marketta Sundman på 60-årsdagen den 12 mars 2009*. 98 - 113. https://www.academia.edu/26929754/Det_femte_landskapet_Svenska_språköar_i_Finland_som_objekt_för_språkvetenskaplig_forskning. (Hämtad: 21.1.2019)
- Lönnroth, H., 2011. *Swedish speech islands in Finland: A sociocultural linguistic perspective*. *The International Journal - Language Society and Culture*. [www.educ.utas.edu.au/users/tle/JOURNAL/ISSN 1327-774X](http://www.educ.utas.edu.au/users/tle/JOURNAL/ISSN%201327-774X). (Hämtad: 21.1.2019)
- Museiverket, 2009. *Bygga kulturmiljöer av riksintresse RKY*. http://www.kulturmiljo.fi/read/asp/rsv_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1051. (Hämtad: 1.2.2019).
- Olli, A., 2015. *Historik över den svenskspråkiga skolverksamheten i Varkaus 1919 – 2014*. Otryckt material. (e-post via Mari Hahtala-Pirskanen, 22.11.2018)

Statistikcentralen. *Kuntien avainluvut*

2018. <http://www.tilastokeskus.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2017&active1=915>. (Häntad: 18.11.2018).

Statistikcentralen. *Väestö kielen mukaan sekä ulkomaan kansalaisten määrä ja maa-pinta-ala alueittain 1980 – 2017.*

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_011.px/table/tableViewLayout2/?rxid=dc1a594e-ec6e-4c01-a474-3d34ad5b9686. (Häntad 25.1.2019).

Varkauden kaupunki. *Koulujen kotisivut ja verkko-*

oppimisympäristö. <https://peda.net/varkaus/ssiv/iostk/ssiv>. (Häntad: 25.1.2019).

Varkauden kaupunki. *Tietoa Varkaudesta.* <http://www.varkaus.fi/varkauden-kaupunki/tietoa-varkaudesta>. (Häntad: 25.1.2019).

Varkauden museot & Utbildningsstyrelse. *Varkaus – Kerroksien kaupunki.*

<http://www.saranat.fi/default2.asp?siteid=katso&id=verkkonayttelyt>. (Häntad: 1.2.2019).

BILAGOR

Bilaga 1 Enkät

Itäsuomalaisen ruotsinkielisen alakoulun vaikutus oppilaiden myöhempään kielelliseen identiteettiin sekä kielellisiin valintoihin

Vastaamalla tähän kyselyyn hyväksyt tutkimukseen liittyvät tietosuoja-asetukset, joihin olet saanut tutustua etukäteen tietosuojailmoituksessa. Mikäli et ole vielä lukenut tietosuojaselostetta, pääset siihen seuraavan linkin kautta.

https://docs.google.com/document/d/1i5RKQDb7XlyxhcVhe3_vqIXkAgZi151fkBy9j412P4c/edit?usp=sharing

Vastaathan kysymyksiin mahdollisimman rehellisesti. Monivalintakysymyksissä sinulla on mahdollisuus täsmentää vastaustasi omin sanoin kysymyksen perässä olevaan tekstikenttään.

Vastaukset käsitellään anonyymisti.

TAUSTATIEDOT

1. Ikä

- 18-25
- 25-35
- 35-50
- 50+
- En tahdo vastata

2. Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- Muu/En tahdo vastata

3. Koulutus/ammatti

---

4. Rekisteröity äidinkieli

suomi

ruotsi

muu, mikä? _____

KIELITAITO

5. Onko vähintään toinen vanhemmistasi ruotsinkielinen?

Kyllä

Ei

6. Onko lapsuudessasi puhuttu kotona ruotsia?

Päivittäin

Silloin tällöin

Harvoin

Ei koskaan

7. Miten kuvailisit ruotsin kielen suullista kielitaitoasi

1 2 3 4 5

Heikko, osaan muodostaa vain yleisimpiä fraaseja.

Vahva, kykenen monipuoliseen keskusteluun.

8. Miten kuvailisit ruotsin kielen kirjoittamisen taitoasi

1 2 3 4 5

Heikko, kykenen tuottamaan yksinkertaisia lauseita, mutta en ehyitä pitkiä tekstejä.

Vahva, kykenen tuottamaan vaativampia tekstikokonaisuuksia.

9. Miten kuvailisit ruotsin kielen luetun ymmärtämisen taitoasi?

1 2 3 4 5

Heikko, ymmärrän yksittäisiä sanoja ja lauseita, mutta kokonaiskuvan hahmottaminen on haastavaa.

Vahva, ymmärrän tekstikokonaisuuksia ja löydän pääpointit vaivatta.

SVENSKA SKOLAN I VARKAUS

10. Miksi olet valinnut/vanhempasi on valinnut juuri Svenska skolanin sinulle?

---

11. Piditkö opiskelusta Svenska skolanissa?

Kyllä

Ei

En tiedä

12. Kerro vapaasti tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet (positiivisesti tai negatiivisesti) opiskelun mielekkyyteen.

---

13. Koitko kouluaikana kiusaamista tai muuta negatiivista suhtautumista sen vuoksi, että opiskelit ruotsin kielellä?

Kyllä, millaista? _____

En _____

En tiedä

14. Onko Svenska skolanilla mielestäsi oleellinen rooli Varkaudessa tänä päivänä?

Kyllä _____

Ei _____

En tiedä

15. Koetko ruotsin kielen opiskelun olevan tarpeellista tämän päivän Itä-Suomessa?

Kyllä _____

En _____

En tiedä

16. Jos saisit itse valita alakoulusi nyt, valitsisitko...

ruotsinkielisen alakoulun _____

suomenkielisen alakoulun _____

En tiedä

17. Millaisia valmiuksia koet saaneesi Svenska skolanissa opiskelun myötä?

RUOTSIN KIELEN MERKITYS

18. Millä sanalla/sanoilla kuvailisit itseäsi? Voit valita useamman vaihtoehdon.

suomalainen

suomenruotsalainen

kaksikielinen

ruotsinkielinen

muu _____

19. Käytätkö ruotsin kieltä arjessasi tällä hetkellä?

Kyllä, millä tavoin? _____

En _____

20. Oletko asunut Ahvenanmaalla, Ruotsissa tai muissa Pohjoismaissa?

Kyllä _____

En _____

21. Oletko hyötynyt ruotsin kielen taidoista elämäsi aikana?

Kyllä, miten? _____

En _____

22. Onko suomenruotsalaisella/ruotsalaisella/ruotsinkielisellä kulttuurilla jokin rooli elämässäsi?

Kyllä, millä tavoin? _____

Ei _____

23. Onko sinulla ystäviä/tuttuja, joiden äidinkieli on ruotsi?

Kyllä

Ei

En tiedä / En tahdo vastata

24. Onko suhtautumisesi ruotsin kieleen ja suomenruotsalaiseen/ruotsalaiseen kulttuuriin muuttunut elämäsi aikana? Kerro aiheesta vapaasti omin sanoin.

Seuraavaan kysymykseen vastaamalla sinut ohjataan vastauksesi perusteella lisäkysymyksiin koskien kielellisiä valintoja

25. Onko sinulla lapsia?

Kyllä

Ei

En tahdo vastata

Mikäli sinulla on kommentoitavaa tai täsmennettävää mihin tahansa kysymykseen tai aihealueeseen liittyen, voit tässä kohtaa kertoa niistä vielä vapaasti.